

University of
Sistan and Baluchestan

The Effect of the Minimum wage on the Income Distribution of Developingband Developed Countries

Nasim Asharieen¹, Hadi Arabi², Omid Ali Adeli³

1 MSc in Economics, Faculty of Economics and Management, Qom University, Qom, Iran. E-mail: nasimasharieen@gmail.com

2 Corresponding Author, Associate Professor, Faculty of Economics and Management, , Qom University, Qom, Iran. E-mail: hadiarabi@gmail.com

3 Associate Professor; Faculty of Economics and Management, Qom University, Qom, Iran. E-mail: oa.adeli@qom.ac.ir

Article Info

Article type:

Research Article

Article history:

Received: 26 May 2022

Revised in revised form:2

September 2022

Accepted: 27 September 2022

Published online:30 September

2022:

Keywords:

Minimum wage,
Income distribution,
Gini coefficient,
Developing countries,
Developed countries.

ABSTRACT

Appropriate distribution of income and reduction of inequality are one of the government's goals. Different policies and tools are used to achieve this and the minimum wage is one of them. In this study, the effects of minimum wages on income distribution, due to the most similarities in development and per capita income were studied in 7 selected developing countries including (Pakistan, Armenia, Iran, Belarus, Chile, Egypt, Georgia) and 7 selected developed/development countries including (USA, France, Japan, Sweden, Netherlands, Belgium, and Canada) with generalized minimum squares from the years 2000 to 2020. The results show that, in developing and developed countries, an increase in the minimum wage, improves income distribution and the effects of this policy in developed countries are much greater than in developing countries. Therefore, developing and developed countries should increase the minimum wage in proportion to the rate of inflation to progress and improve income distribution.

Cite this article: Asharieen, N., Arabi, H. & Adeli ,O. A. (2022)The Effect of the Minimum wage on the Income Distribution of Developingband Developed Countries, *Stable Economy Journal*,3(2),1-35.
DOI:10.22111/SEDJ.2022.42494.1207

© The Author(s).

DOI: 10.22111/SEDJ.2022.42494.1207

Publisher: University of Sistan and Baluchestan

بررسی اثر حداقل دستمزد بر توزیع درآمد در کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته

نسیم اشعریین^۱؛ هادی عربی^{۲*}؛ امیدعلی عادل^۳

۱- کارشناس ارشد اقتصاد، دانشکده اقتصاد و مدیریت، دانشگاه قم، قم، ایران. رایانامه: nasimasharieen@gmail.com

۲- نویسنده مسئول، دانشیار گروه اقتصاد اسلامی، دانشکده اقتصاد و مدیریت، دانشگاه قم، قم، ایران. رایانامه: hadiarabi@gmail.com

۳- دانشیار گروه اقتصاد اسلامی، دانشکده اقتصاد و مدیریت دانشگاه قم، قم، ایران. رایانامه: oa.adeli@qom.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	توزیع مناسب درآمد و کاهش نابرابری یکی از اهداف دولت‌ها است. دولت‌ها برای دستیابی به این هدف سیاست‌های مختلف و ابزارهای گوناگون به کار می‌گیرند. یکی از ابزارها حداقل دستمزد است. در این پژوهش اثر حداقل دستمزد بر توزیع درآمد در ۷ کشور در حال توسعه شامل (پاکستان، ارمنستان، ایران، بلاروس، شیلی، مصر و گرجستان) و ۷ کشور توسعه‌یافته منتخب جهان شامل (آمریکا، فرانسه، ژاپن، سوئد، هلند، بلژیک و کانادا) در طول سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۰ با استفاده از روش پنل دیتا بررسی شده است. در این مطالعه از شاخص ضریب جینی به عنوان متغیر وابسته و متغیرهای حداقل دستمزد، تولید ناخالص داخلی، تورم، یارانه، شاخص توسعه انسانی و شاخص کسب و کار به عنوان متغیرهای مستقل در نظر گرفته شده‌اند. نتایج نشان می‌دهد که در کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته افزایش حداقل دستمزد باعث بهبود توزیع درآمد می‌شود و شدت اثرگذاری این سیاست در کشورهای توسعه‌یافته خیلی بیشتر از اثرگذاری این سیاست در کشورهای در حال توسعه است. بنابراین کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته باید حداقل دستمزد را متناسب با نرخ تورم افزایش دهند و باعث بهبود توزیع درآمد شوند.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۳/۵	
تاریخ ویرایش: ۱۴۰۱/۶/۱۱	
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۷/۵	
تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۷/۸	
واژه‌های کلیدی:	
حداقل دستمزد،	
توزیع درآمد،	
ضریب جینی،	
کشورهای در حال توسعه،	
کشورهای توسعه یافته	

سنداد: اشعریین، نسیم؛ عربی، هادی و عادل، امیدعلی (۱۴۰۱). بررسی اثر حداقل دستمزد بر توزیع درآمد در کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته. *اقتصاد باثبات*، ۳ (۲)، ۱-۳۵.

DOI: 10.22111/SEDJ.2022.42494.1207

حق مؤلف © نویسندگان.

ناشر: دانشگاه سیستان و بلوچستان

۱. مقدمه

توزیع مناسب درآمد و کاهش نابرابری یکی از اهداف دولت‌ها است. دولت‌ها برای دستیابی به این هدف سیاست‌های مختلف و ابزارهای گوناگون به کار می‌گیرند. یکی از ابزارها حداقل دستمزد است. توزیع درآمد یکی از متغیرهای مهم اقتصادی است که همواره مورد توجه سیاست‌گذاران و دولت‌مردان در کشورهای مختلف بوده است و در برنامه‌ریزی اقتصادی جایگاه ویژه‌ای دارد.

حداقل دستمزد از متغیرهای مهم در سیاست‌های بازار کار است، به طوری که دولت‌ها با توجه به اهداف مورد نظر، با اتخاذ سیاست‌هایی به تعیین حداقل دستمزد می‌پردازند که این حداقل همواره بالاتر از دستمزد تعادلی است اولین مقاله نامه در خصوص تعیین حداقل دستمزد در سال ۱۹۲۸ میلادی و آخرین آن در سال ۱۹۷۰ میلادی توسط سازمان بین‌المللی کار به تصویب رسید که جنبه همگانی دارد و نیوزلند به عنوان اولین کشور، در سال ۱۹۸۴ این قانون را به اجرا در آورد (آرمن و همکاران، ۱۳۹۳، ۲۲۲).

در ایران این سیاست از سال ۱۳۲۵ به اجرا گذاشته شده است. این سیاست می‌تواند در سه سطح ملی، منطقه‌ای و صنایع اجرا شود. البته در برخی موارد تلفیقی از این سه سطح ممکن است به کار گرفته شود. در اغلب کشورها در پایان هر سال نرخ حداقل دستمزد برای سال بعد تعیین می‌شود که می‌تواند به صورت ساعتی، روزانه و یا ماهانه تعیین شود (آرمن و همکاران، ۱۳۹۳). هم‌چنین هدف از تعیین حداقل دستمزد می‌تواند حمایت از نیروی کار کم تخصص، ایجاد انگیزه کار در افراد، ارتقاء قدرت خرید و بهبود کیفیت زندگی آن‌ها باشد.

در سال‌های اخیر و با عنوان شدن طرح کاهش فقر در جهان، چگونگی توزیع درآمد بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است. زیرا بزرگ‌ترین عامل ایجاد فقر، کمبود درآمد نیست بلکه توزیع نامتعادل درآمد است.

وضعیت توزیع درآمد به عنوان یکی از جنبه‌های بارز عدالت اجتماعی، همواره مورد توجه افکار عمومی و سیاست‌گذاران بوده است. یکی از اهداف مهم سیاست‌های اقتصادی در برنامه‌ریزی‌های کلان، کاهش یا حذف نابرابری درآمدی به عنوان یکی از پدیده‌های نامطلوب زندگی اجتماعی بوده است (بیرانوند، ۱۳۹۴، ۱۰).

مطالعات پیشین، بیش‌تر به بررسی عوامل مختلفی هم‌چون تورم، توسعه مالی و تحصیلات، آزادی اقتصادی و جهانی شدن بر توزیع و نابرابری درآمدی پرداخته‌اند. این پژوهش سعی دارد به بررسی

اثر حداقل دستمزد بر توزیع و نابرابری درآمدی در کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته و مقایسه این اثرگذاری پردازد. بعد از مقدمه، ادبیات موضوع و پیشینه تحقیق بررسی شده، سپس به تصریح و تخمین مدل پرداخته شده و در آخر نتایج تحقیق بیان شده است.

۲. ادبیات موضوع و پیشینه تحقیق

اقتصاددانان کلاسیک بحث توزیع درآمد را بر اساس مالکیت عوامل تولید مطرح می نمودند. آدام اسمیت^۱ با حاکم دانستن قوانین عرضه و تقاضا معتقد بود تولید به طور طبیعی بین گروه‌های مختلف توزیع می‌شود. وی نظریه توزیع درآمد را نتیجه نظریه قیمت می‌دانست. محور اصلی نظریه نئوکلاسیک‌ها در استفاده از مطلوبیت به جای هزینه در مبحث ارزش است. آن‌ها برای بررسی توزیع درآمد بین عوامل تولید به بهره‌وری نهایی عوامل تولید متوسل شدند. به نظر نئوکلاسیک‌ها هر عامل متغیری در شرایط رقابتی به اندازه محصول نهایی خود پاداش (مزد) دریافت می‌کند و با توجه به این که آن‌ها فرض می‌کنند تابع تولید همگن از درجه یک است، مازادی به وجود نمی‌آید، ضمن این که بازار رقابت کامل و عدم وجود اثرات خارجی از دیگر فروض آن‌ها است. به عقیده کینزین‌ها تقاضای مؤثر، عامل اساسی در تعیین درآمد و توزیع آن بین عوامل تولید است. کینز معتقد است که قیمت‌ها و دستمزدها انعطاف‌ناپذیرند و به آهستگی تغییر نمی‌کنند. تعدیل حداقل دستمزد موجب افزایش هزینه کارفرمایان می‌شود. کارفرمایان قیمت محصولات خود را افزایش می‌دهند و موجی از تورم و افزایش قیمت‌ها و با اندکی تاخیر بیکاری بوجود می‌آید. آن‌ها از روش تحلیل تقاضای واحدهای اقتصادی در امر مصرف، پس‌انداز و سرمایه‌گذاری استفاده می‌کنند. ویژگی اساسی دیدگاه کینز عدم تعادل بازار کار به عنوان یک پدیده عمومی و هم‌چنین دید کوتاه‌مدت به مسائل است. اما در دیدگاه رادیکال‌ها به رهبری کارل مارکس تقسیم درآمد بین دستمزد؛ یعنی درآمد کاری و درآمدهای غیرکاری مدنظر قرار می‌گیرد. رادیکال‌ها معتقدند درآمد ملی نتیجه و حاصل ارزشی است که نیروی کارگر خلق می‌کند و سهم سود را ارزش اضافی می‌دانند که از طرف کارفرما تصاحب می‌شود به نظر آن‌ها توزیع درآمد به چگونگی توزیع قدرت بین این دو گروه بستگی خواهد داشت (دبیری و همکاران، ۱۳۹۳: ۹).

ساهوتا^۱ (۱۹۷۸) بر اساس ترتیب تاریخی و ارتباط بین مباحث در مکاتب مختلف فکری نظریات

^۱. Adam smith

مطرح در توزیع درآمد شخصی را تقسیم‌بندی نموده است. طبق این تقسیم‌بندی نظریه توانایی^۱، نظریه تصادفی^۲، نظریه انتخاب فردی^۳، نظریه سرمایه انسانی^۴ و نظریه ادوار زندگی^۵ از جمله نظریات مطرح در توزیع شخصی درآمدهستند.

- **نظریه توانایی:** این نظریه تفاوت درآمد کارگران را به تفاوت در بهره‌وری یا اختلاف در توانایی آنان نسبت می‌دهد.
- **نظریه تصادفی:** این نظریه به شکل چوله‌دار توزیع درآمد تکیه دارد و براساس آن، توزیع درآمد اساساً به شانس، اقبال و وقایع تصادفی بستگی دارد و معتقدند اگر از یک موقعیت کاملاً برابر درآمد و ثروت شروع کنیم، نیروهای تصادفی به ایجاد نابرابری خواهد انجامید.
- **نظریه انتخاب فردی:** بر مبنای این نظریه، توزیع درآمد اندازه‌گیری شده در هر لحظه، ناشی از انتخاب افراد از بین فرصت‌هایی است که ترکیبات متفاوتی از درآمد نقدی و منافع غیرمالی را دربر می‌گیرد و چون تمایل مردم به خطا یا ریسک از یکدیگر متفاوت است، تفاوت درآمدی بین گروه‌های ریسک‌گریز، ریسک‌پذیر و ریسک‌خشی و نیز چوله‌دار بودن تابع درآمد به توزیع ترجیحات مربوط به ریسک بستگی دارد؛ یعنی ترجیحات مربوط به ریسک برای هر فرد به درآمد آن فرد وابسته است.
- **نظریه سرمایه انسانی:** این نظریه در دو بعد بررسی می‌شود. اول این که سرمایه انسانی را به عنوان منبع بهره‌وری و رشد مورد بررسی قرار می‌دهند. دوم این که با بحث درباره تأثیر سرمایه انسانی بر توزیع دریافتی‌ها نقش سرمایه‌گذاری انسان را در افزایش ظرفیت‌های درآمدی آینده بررسی می‌کنند.

¹- Ability Theory

²- stochastic theory

³ - Individual choice theory

⁴ - Human capital Theory

⁵ - Life cycle Theory

پیشینه مطالعه

۲-۱. مطالعات داخلی

ملاسمعیلی و همکاران (۱۴۰۱) در مقاله‌ای به بررسی تحلیل اثر سیاست مالی (مالیات بر مجموع درآمد) بر توزیع درآمد در کشورهای منتخب عضو OECD پرداختند. در این مطالعه تأثیر مالیات بر مجموع درآمد بر ضریب جینی با استفاده از مدل رگرسیون مبتنی بر داده‌های پانلی برای ۶ کشور منتخب برای سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۵ مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج نشان می‌دهد شاخص تورم و شاخص بیکاری اثر منفی و شاخص مالیات بر مجموع درآمد اثر مثبت بر بهبود توزیع درآمد کشورهای منتخب دارند.

جمال شرق و همکاران (۱۴۰۰) در مقاله‌ای به بررسی بررسی اثر عوامل مؤثر بر توزیع درآمد در مناطق شهری استان‌های ایران با رویکرد پانل کواتایل برای دوره زمانی ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۵ پرداختند. در این مطالعه، برای محاسبه شاخص توزیع درآمد از سه شاخص ضریب جینی، ضریب جینی تعمیم‌یافته با تأکید بر نقش فقرا و ضریب جینی تعمیم‌یافته با تأکید بر نقش ثروتمندان استفاده شده است. همچنین به منظور بررسی عوامل مؤثر بر توزیع درآمد دو مدل در نظر گرفته شده است. در مدل اول اثر نسبت درآمدهای مالیاتی و هزینه‌های دولت به تولید ناخالص داخلی، درآمد سرانه و مربع آن و شاخص توسعه مالی بر توزیع درآمد برآورد شده است. در مدل دوم نیز در کنار سایر متغیرها به بررسی اثر نسبت مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم به تولید ناخالص داخلی و نسبت هزینه‌های جاری و عمرانی به GDP بر توزیع درآمد پرداخته شده است. نتایج این مطالعه فرضیه کوزنتس در مناطق شهری ایران را تأیید نکرد. همچنین افزایش درآمد سرانه بر توزیع مناسب درآمد اثر مثبت داشته و توسعه مالی منجر به بهبود توزیع مناسب درآمد در میان دهک‌ها خواهد شد.

معبودی و دره‌نظری (۱۴۰۰) در مقاله‌ای به بررسی رابطه مالی‌سازی با توزیع درآمد و رشد اقتصادی در ایران با استفاده از داده‌های فصلی از فصل اول سال ۱۳۶۷ تا فصل آخر سال ۱۳۹۸ پرداختند. برای تحلیل ارتباط بین مالی‌سازی با رشد اقتصادی و توزیع درآمد از رویکرد تبدیل موجک پیوسته و به منظور تبیین نتایج با واقعیات تجربی از رویکرد رگرسیونی داده‌ها با تواتر مختلف (میداس) استفاده شده است. یافته‌ها بیانگر آن است که در کوتاه‌مدت همدوسی مثبت بین مالی‌سازی و

نابرابری درآمد وجود دارد؛ به طوری که طی سال‌های ۱۳۸۶-۱۳۶۸ و ۱۳۹۸-۱۳۹۳ مالی‌سازی پیش رو و علت حرکت نابرابری درآمد است. هم‌چنین در کوتاه‌مدت همدوسی منفی بین مالی‌سازی و رشد اقتصادی وجود دارد؛ به نحوی که در بازه زمانی ۱۳۹۸-۱۳۶۸ مالی‌سازی پیش رو و علت حرکت رشد اقتصادی است. نتایج رویکرد میداس نیز نشان می‌دهد علاوه بر مالی‌سازی، متغیرهای مخارج مصرفی دولت، رشد اقتصادی، تورم و تحریم‌های اقتصادی تاثیر مثبت و معنادار و سیاست هدفمندسازی یارانه‌ها تاثیر منفی و معناداری بر نابرابری درآمد دارند. مالی‌سازی، مخارج مصرفی دولت، نابرابری درآمد، تورم و تحریم‌های اقتصادی تاثیر منفی و معنادار و سرمایه فیزیکی، اشتغال و درجه بازبودن تجاری تاثیر مثبت و معناداری بر رشد اقتصادی دارند.

لعل خضری و صمیمی (۱۳۹۹) در مقاله‌ای به بررسی تأثیر نامتقارن تکانه‌های نرخ ارز بر توزیع درآمد در ایران: رویکرد NARDL با بکارگیری داده‌های سری زمانی دوره ۱۳۵۷ تا ۱۳۹۵ پرداختند. در این مطالعه اثرات تکانه‌های مثبت و منفی نرخ ارز حقیقی بر شاخص ضریب جینی مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج بیان‌گر آن است که اثرات تکانه‌های مثبت و منفی نرخ ارز حقیقی نامتقارن و تأثیر تکانه افزایش نرخ ارز حقیقی بیش‌تر از تأثیر تکانه منفی کاهش آن در کوتاه‌مدت و بلندمدت است. شاخص قیمت مصرف‌کننده با اثرگذاری مثبت، بیش‌ترین تأثیر را در کوتاه مدت بر شاخص ضریب جینی دارد و در بلندمدت درجه بازبودن تجاری با اثرگذاری منفی، بیش‌ترین تأثیر را دارد. سلاطین (۱۳۹۶) در مقاله‌ای به تأثیر فساد بر توزیع درآمد در کشورهای منتخب با درآمد متوسط با استفاده از داده‌های پانل پرداخته است. در این مقاله از روش اثرات ثابت و گشتاور تعمیم‌یافته استفاده کرده است. نتایج حاصل از برآورد مدل نشان داده است که فساد مالی تأثیر مثبت و معناداری بر ضریب جینی به عنوان شاخص توزیع درآمد دارد.

میرباقری، هیروشکوهی فرد (۱۳۹۵) در مقاله‌ای به بررسی تطبیقی اثرات توسعه مالی بر توزیع درآمد و فقر در کشورهای منتخب اسلامی پرداختند. در این پژوهش از روش داده‌های ترکیبی برای آزمون فرضیه‌های تحقیق استفاده شده است. نتایج بیان‌گر آن است که توسعه مالی در کشورهای اسلامی، نابرابری درآمدی را کاهش داده و هم‌چنین اثر توسعه مالی بر فقر مثبت بوده است.

یوسفی حاجی‌آباد (۱۳۹۴)؛ به بررسی ارتباط توسعه بازارهای مالی و توزیع درآمد در کشورهای اسلامی پرداخته است. برای این منظور داده‌های ترکیبی در سطح ۲۲ کشور اسلامی جمع‌آوری از

روش اقتصادسنجی پنل دیتا، مورد بررسی قرار گرفته است و نتایج تحقیق به این صورت است که توسعه سرمایه انسانی و تولید سرانه اثر منفی و تورم اثر مثبت بر توزیع نابرابر درآمد در کشورهای مورد بررسی داشته است.

دیزجی و آهنگری گرگری (۱۳۹۴) در مقاله‌ای به بررسی تأثیر توسعه مالی بر توزیع درآمد در کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته پرداخته‌اند. نتایج این تحقیق به این صورت بوده است که با افزایش و توسعه نهادها و مؤسسه‌های مالی در کشورهای توسعه یافته، نابرابری کاهش خواهد یافت. در کشورهای در حال توسعه افزایش توسعه مالی نابرابری نخست افزایش و سپس با نرخی فزاینده کاهش خواهد یافت.

اقبال و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهشی به بررسی اثر سیکل‌های تجاری بر توزیع درآمد در ایران با استفاده از اطلاعات سری زمانی به روش خودرگرسیون پرداختند. نتایج حاصل از این مدل نشان می‌دهد که سیکل‌های تجاری بر نابرابری تأثیر منفی دارد که براساس آن در دوران رکود نابرابری زیاد و در دوران رونق نابرابری کم می‌شود؛ هم‌چنین افزایش حداقل دستمزدها باعث کاهش نابرابری گردیده و درآمدهای نفت، نابرابری را افزایش می‌دهد.

عیسی‌زاده و محمدی (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان بررسی رابطه حداقل دستمزد بر کاهش فقر در ایران، به بررسی می‌پردازد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که دولت با افزایش حداقل دستمزد، ضمن حفظ قدرت خرید کارگران در شرایط تورمی، نرخ فقر را به طور معنی‌داری کاهش می‌دهد.

جابری خسروشاهی و همکاران (۱۳۹۱) در مطالعه خود با عنوان تأثیر توسعه مالی بر نابرابری درآمد در ایران، اثر توسعه مالی را روی ضریب جینی به عنوان شاخص نابرابری درآمد، با استفاده از روش الگوی خودتوضیح با وقفه‌های گسترده (ARDL) بررسی نموده و به این نتایج دست یافته‌اند که ارتباط توسعه مالی و ضریب جینی مثبت و کاهنده است که مطابق با فرضیه گرین وود و جوانویس (۱۹۹۰) است.

دهمرد و شکری (۱۳۸۹) در مطالعه‌ای با عنوان اثرات توسعه مالی بر توزیع درآمد در ایران به بررسی این موضوع با استفاده از داده‌های سری زمانی و روش خودتوضیح با وقفه‌های گسترده (ARDL) پرداختند. در این مطالعه از ضریب جینی به عنوان متغیر وابسته و متغیرهای اعتبارات اعطایی به بخش خصوصی (به عنوان شاخص توسعه مالی)، درآمد سرانه، شاخص قیمت

مصرف‌کننده، شاخص باز بودن تجاری و متغیر مجازی برای دوره جنگ تحمیلی به عنوان متغیرهای مستقل بکار گرفته شده‌اند. نتایج تحقیق حاکی از وجود رابطه بلندمدت بین متغیر وابسته و متغیرهای مستقل بوده و بیان‌گر ارتباط منفی بین شاخص توسعه مالی و ضریب جینی است، یعنی با افزایش توسعه مالی ضریب جینی کاهش و برابری درآمد بیش‌تر خواهد شد. به عبارت دیگر توسعه مالی باعث بهبود توزیع درآمد در ایران می‌شود.

۲-۲. مطالعات خارجی

ستوماپور (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان آیا حداقل دستمزد می‌تواند فقر و نابرابری در کشورهای در حال توسعه را کاهش دهد؟ به بررسی اثر حداقل دستمزد بر فقر و نابرابری در کشور برزیل با استفاده از روش رگرسیون پنل دیتا پرداختند. نتایج بیان‌گر آن است که طی سه ماه نتیجه این‌گونه بود که افزایش حداقل دستمزد، فقر و نابرابری درآمد ۲٫۸٪ و ۲٫۴٪ کاهش یافته است که این اثرات با گذشت زمان کمرنگ‌تر می‌شود.

هاول (۲۰۱۹) در مقاله‌ای تأثیرات حداقل دستمزد بر نابرابری در توزیع دستمزد کارگران اقلیت، در چین را مورد بررسی قرار داده است. نتایج حاکی از آن است که حداقل دستمزد به کاهش نابرابری شهری کمک می‌کند و افزایش حداقل دستمزد به طور متوسط ۲۶٪ منجر به کاهش ۱۰-۱۲٪ ضریب جینی دستمزد ساعتی کارگران شهری می‌شود. طبق نتیجه این مقاله، حداقل دستمزد باعث رشد کل بهره‌وری در چین می‌شود و به نوبه خود اثرات پاکسازی استانداردهای بازار کار را امکان‌پذیر می‌کند.

بیاردی و مورانا (۲۰۱۸) در مقاله‌ای به بررسی توسعه مالی و نابرابری در توزیع درآمد در منطقه یورو پرداختند و از داده‌های پنل پویا استفاده کرده‌اند. نتایج این مطالعه به این صورت بوده است که کشورهایی که در آن‌ها رکود اقتصادی عمیق‌تر بوده است، افزایش بیش از حد متوسط در نابرابری درآمد داشته‌اند.

وانگ (۲۰۱۹) در مقاله‌ای تأثیر حداقل دستمزد بر دستمزد و ساعت کار کارگران کم درآمد در اکوادور را بررسی می‌کند و از داده‌ها پنل استفاده کردند. نتایج نشان می‌دهد که افزایش حداقل دستمزد تأثیر قابل توجه و مثبتی بر دستمزد کارگران کم درآمد (تحت درمان) دارد و برای

هر ۱٪ افزایش حداقل دستمزد (در شرایط واقعی، پس از کنترل اثرات غیرمستقیم) نسبت به تغییر در درآمد کارگران در گروه کنترل، این افزایش ممکن است متوسط به نظر برسد.

یوسف ساری و همکاران (۲۰۱۶) در پژوهشی با عنوان "اثر حداقل دستمزد میان گروه‌های قومی در مالزی" اثر حداقل دستمزد را با توجه به درآمد کل و افزایش هزینه‌ها از طریق افزایش قیمت‌ها، در میان گروه‌های قومی بررسی کرده‌اند. نتایج نشان داده‌اند که فقر در میان هندی‌ها در مقایسه با چینی‌ها و مالزیایی‌ها با افزایش حداقل دستمزد کاهش بیشتری یافته است. هم‌چنین حداقل دستمزد در صورتی که کارگران غیررسمی را هم شامل شود، مؤثرتر خواهد بود.

کروزر و همکاران (۲۰۱۵) در پژوهشی با عنوان "نابرابری و سیاست حداقل دستمزد" کشور مکزیک را برای سه دهه مورد بررسی قرار داده‌اند. نتایج مطالعه نشان داده است که نابرابری درآمد در مکزیک نسبت به گذشته بیش‌تر شده است و به وسیله افزایش حداقل دستمزد می‌توان نابرابری را کاهش داد.

آتیف و همکاران (۲۰۱۲) در مقاله‌ای به بررسی تأثیر شاخص ترکیبی جهانی شدن بر توزیع نابرابری درآمد ۶۸ کشور منتخب در حال توسعه پرداختند. نتایج حاصل از برآوردهای صورت‌گرفته، یک ارتباط مثبت و معنی‌دار را بین شاخص ترکیبی جهانی شدن با توزیع نابرابری درآمد در دو حالت ایستا و پویا نشان داد.

سیگا و همکاران (۲۰۰۶) به بررسی تأثیرات حداقل دستمزد بر توزیع درآمد خانوار در برزیل پرداختند که از داده‌های گرفته شده از کلان‌شهرهای مهم برزیل استفاده کرده‌اند و در نتیجه حداقل دستمزد برای بسیاری از کارگران با دستمزد پایین الزام‌آور است اما برای کارگران با دستمزدهای بالاتر هیچ تأثیری از حداقل دستمزد بر دستمزد وجود ندارد. برخی شواهد نشان می‌دهد که حداقل دستمزد باعث کاهش اشتغال می‌شود و حداقل دستمزد در برزیل از نظر خانواده‌های کم درآمد اثرات توزیعی مفیدی دارد.

۳- تصریح مدل

با توجه به بررسی ادبیات موضوع و پیشینه مطالعه می‌توان مدل تحقیق را به صورت زیر در نظر گرفت:

$$\text{Gini} = f(\text{MW}, \text{GDP}, \text{Inf}, \text{Sub}, \text{HDI}, \text{DB}) \quad (۱)$$

که در آن:

Gini: شاخص توزیع درآمد است. این ضریب، یکی از شاخص‌هایی است که به منظور تحلیل نابرابری توزیع درآمد توسط اقتصاددانان معرفی شده است.

MW: حداقل دستمزد واقعی سالانه است. منظور از حداقل دستمزد، دستمزدی است که بدون توجه به میزان بهره‌وری نیروی کار و دیگر روابط و قوانین حاکم بر مزدها نظیر عرضه و تقاضای کار، قدرت چانه‌زنی و مذاکرات دسته‌جمعی، صرفاً بنا بر ملاحظات زیستی و معیشتی کارگر و خانواده او تعیین می‌شود.

GDP: تولید ناخالص سرانه داخلی. تولید ناخالص داخلی، ارزش کلیه کالاها و خدمات تولید شده در داخل مرزهای کشور در طی یک دوره زمانی (برای نمونه یک سال) است. متغیر تولید ناخالص داخلی، نشان‌دهنده رشد اقتصادی است.

Inf: نرخ تورم. تورم افزایش مستمر و پایدار سطح عمومی قیمت‌ها است.

Sub: یارانه‌های دولت. یارانه‌ها ابزاری برای دخالت دولت‌ها در بازار هستند که با تغییر قیمت نسبی اقتصاد را تحت تأثیر قرار می‌دهند و با هدف تخصیص بهینه منابع، تثبیت قیمت‌ها و ایجاد تعادل بین عرضه و تقاضا و توزیع مجدد درآمدها عرضه می‌شوند

HDI: شاخص توسعه انسانی. شاخص توسعه انسانی مرکب از سه بعد درآمد، آموزش و سلامت در نخستین گزارش توسعه انسانی سازمان ملل متحد (۱۹۹۰) ارائه گردید و از آن پس برای سنجش سطح توسعه یافتگی کشورها مقبولیت عام یافت.

DB: شاخص کسب و کار. فضای کسب و کار از جمله شاخص‌های تعیین‌کننده وضعیت اقتصادی هر کشور است که با استناد به آن می‌توان به بررسی و تجزیه و تحلیل شرایط اقتصادی هر کشور پرداخت.

مدل خطی رگرسیون صورت است:

$$\text{GINI}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{MW}_{it} + \beta_2 \text{GDP}_{it} + \beta_3 \text{Inf}_{it} + \beta_4 \text{Sub}_{it} + \beta_5 \text{HDI}_{it} + \beta_6 \text{DB}_{it} + e_{it} \quad (2)$$

۴- مدل کشورهای در حال توسعه

۴-۱ شاخص‌های توصیفی متغیرها

به منظور شناخت بهتر ماهیت جامعه‌ای که در تحقیق مورد بررسی قرار گرفته است و آشنایی بیش‌تر با متغیرهای پژوهش، قبل از تجزیه و تحلیل داده‌های آماری، لازم است این داده‌ها توصیف شوند. با توجه به جدول زیر انحراف معیار مربوط به شاخص توسعه انسانی است و ضریب جینی در دامنه محدودی تغییر کرده است و بقیه متغیرها با توجه به کمینه‌ها و بیشینه‌ها مانند یارانه‌های دولتی و تولید ناخالص داخلی در دامنه نسبتاً بزرگی قرار گرفته است.

جدول ۱: آماره توصیفی متغیرها در بازه زمانی ۲۰۲۰-۲۰۰۰ کشورهای در حال توسعه

متغیر	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه
GiNI	۳۵/۱۴۸۹۱	۶/۵۷۸۸	۲۵/۲۰۰۰۰	۵۲/۸۰۰۰۰
MW	۱۲۲/۱۶۶۸	۱۱۵/۹۶۳	۴/۱۰۰۰۰۰	۴۵۵/۱۰۰۰
GDP	۴/۱۹۷۵۹۰	۴/۳۳۷۳	-۱۴/۱۰۰۰۰	۱۴/۰۰۰۰۰
DB	۸۱/۳۶۶۰۰	۱۲/۴۵۴	۳۸/۶۱۰۰۰	۹۷/۸۴۰۰۰
HDI	۰/۷۰۸۸۱۶	۰/۱۰۰۹	۰/۴۴۷۰۰۰	۰/۸۵۱۰۰۰
SUB	۲/۸۲ e+۲۰	۱/۸۴ e+۲۱	۱/۵۷ e+۰۸	۱/۳۷ e+۲۲

منبع: یافته‌های محقق

۴-۲ تجزیه و تحلیل رگرسیون به روش پانل دیتا

۴-۲-۱ آزمون ریشه واحد در داده‌های ترکیبی

برای جلوگیری از رگرسیون کاذب در تخمین مدل ابتدا باید از پایایی متغیرها اطمینان حاصل کنیم. جهت بررسی پایایی متغیرها از آزمون‌های لوین، لین، چو (LLC) و دیکی فولر تعمیم یافته (ADF) استفاده شده است.

جدول ۲: نتایج آزمون (ADF)

متغیر	در سطح			با یکبار تفاضل گیری			با دو بار تفاضل گیری		
	آماره	pr ob	وضعیت	آماره	prob	وضعیت	آماره	Prob	وضعیت
GI NI	۱/۷۸ ۷	۲۱ ۰/	ناپایا	۴۴/۰۷	./۰۰	پایا	-	-	-
M W	۱/۳۵ ۱	۱۶۵ ۰	ناپایا	۴۶/۸۲	۰/۰۰	پایا	-	-	-
GD P	۲/۵۲ ۰	۱۱ ۰/	ناپایا	۵۶/۰۰	۰/۰۰	پایا	-	-	-
HD I	۱/۷۷ ۸	۱۷ ۰/	ناپایا	۲۱/۵۷	۰/۰۸	ناپایا	۶۸/۷۳	۰/۰۰	پایا
SU B	۲/۸۷	۹۹ ۰/	ناپایا	۳۶/۴۷	۰/۰۰	پایا	-	-	-
DB	۲/۷۷ ۰	۱۰ ۰/	ناپایا	۱۷/۶۰	۰/۲۲	ناپایا	۴۳/۰۲	۰/۰۰	پایا

منبع: یافته‌های محقق

طبق نتایج جدول ۲ در آزمون دیکی- فولر تعمیم یافته برای کشورهای در حال توسعه متغیرهای شاخص جینی، حداقل دستمزد، تولید ناخالص داخلی و یارانه‌های دولتی در تفاضل مرتبه اول پایا شده است ولی شاخص توسعه انسانی و شاخص کسب و کار با دو بار تفاضل گیری پایا شده است. در گام بعدی به آزمون وجود رابطه بلندمدت بر اساس آزمون هم‌انباشتگی پدرونی پرداخته شده است.

۲-۲-۴ نتایج آزمون هم‌انباشتگی کشورهای در حال توسعه

در جدول ۴-۴ نتایج حاصل از آزمون هم‌انباشتگی پدرونی برای کشورهای در حال توسعه آورده شده است:

جدول ۳: نتایج آزمون هم‌انباشتگی کشورهای در حال توسعه

نوع آزمون	t-statistic	Prob
ADF	-۵/۵۷	۰/۰۰۰۰

همان‌طور که در جدول (۴) مشاهده می‌شود، آزمون پدرونی یک هم‌انباشتگی قوی و رابطه بلند مدت بین متغیرها نشان می‌دهد. بنابراین، جهت تخمین مدل نیازی به تفاضل‌گیری از متغیرها وجود ندارد.

۳-۲-۴ آزمون F لیمر

در برآورد یک مدل که داده‌های آن از نوع ترکیبی است ابتدا باید نوع الگوی برآورد مشخص شود که در مورد داده‌های تابلویی ابتدا آزمون F لیمر به منظور انتخاب شیوه تخمین مدل از بین دو راه کار داده‌های تابلویی (panel) و تلفیقی (pooling) انجام می‌شود

$$\left\{ \begin{array}{l} \text{اثرات ثابت معنادار نیست: } H_0 \\ \text{اثرات ثابت معنادار است: } H_1 \end{array} \right.$$

نتایج آزمون F لیمر در جدول ۴ به شرح زیر آورده شده است:

جدول ۴: نتایج آزمون F لیمر

نتیجه آزمون	Prob	درجه آزادی	آماره F لیمر	فرضیه صفر
H_0 رد می‌شود	۰/۰۰۰۰	(۶/۶۴)	۲۰۷/۶۵	اثرات ثابت مقطعی با آماره F
H_0 رد می‌شود	۰/۰۰۰	۶	۲۲۹/۴۳	اثرات ثابت مقطعی با آماره χ^2

در جدول (۴) مشاهده می‌شود داده‌ها به صورت پانل هستند بنابراین برای بررسی فرضیه تحقیق لازم است که از رگرسیون با اثرات ثابت در مقطع استفاده گردد. برای انتخاب از میان رگرسیون

با اثرات ثابت یا رگرسیون با اثرات تصادفی از آزمون هاسمن استفاده می‌شود.

۴-۲-۴ آزمون هاسمن

این آزمون فرضیه‌ی ناهمبسته بودن اثرات انفرادی و متغیرهای توضیحی است، که طبق آن تخمین‌های حداقل مربعات تعمیم یافته (تحت فرضیه‌ی H_0) سازگار و تحت فرضیه‌ی H_1 ناسازگار است. فرضیه به صورت زیر است:

$$\begin{cases} \text{عدم همبستگی میان متغیرهای توضیحی مشاهده شده و وجود اثرات ثابت: } H_0 \\ \text{وجود همبستگی میان متغیرهای توضیحی مشاهده شده و عدم اثرات ثابت: } H_1 \end{cases}$$

نتایج آزمون هاسمن در جدول ۵ گزارش شده است:

جدول ۵: نتایج آزمون هاسمن

نتیجه آزمون	احتمال	درجه آزادی	آماره χ^2	فرضیه H_0
H_0 قبول می‌شود	۰/۹۳	۵	۱/۲۸۹	مدل اثرات تصادفی

با توجه به جداول فرضیه صفر قبول می‌شود و مدل اثرات تصادفی پذیرفته می‌شود و مدل اثرات ثابت رد می‌شود.

۳-۴ نتایج تخمین مدل در کشورهای در حال توسعه

نتایج تخمین مدل به صورت جدول ۶ است:

جدول ۶: نتایج تخمین مدل در کشورهای در حال توسعه (متغیر وابسته GIN)

متغیرهای توضیحی	مقدار ضریب	انحراف معیار	مقدار آماره t	Prob
C	۲۴/۶۵	۴/۱۶	۵/۹۲	۰/۰۰
MW	-۰/۲۷	۰/۱۲	-۲/۲۲	۰/۰۲
GDP	.۱۲۷	۰/۰۵	۴/۶۷	۰/۰۰
SUB	-۰/۷۰	۱/۰۲	-۰/۶۸	۰/۴۹

DB	-۰/۰۷	۰/۰۲	-۳/۱۵	۰/۰۰
HDI	۱۱/۰۶	۷/۹۶	۱/۳۸	۰/۱۶

منبع: یافته های تحقیق

نتایج به دست آمده نشان می دهد که در کشورهای در حال توسعه حداقل دستمزد با شاخص ضریب جینی رابطه منفی دارد، یعنی با افزایش حداقل دستمزد، ضریب جینی کم تر و توزیع درآمد بهتر می شود.

۵- برآورد مدل در کشورهای توسعه یافته

۱-۵ شاخص های توصیفی متغیرها

جدول ۷: آماره توصیفی متغیرها کشورهای توسعه یافته در بازه زمانی ۲۰۰۰-۲۰۲۰

متغیر	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه
GINI	۳۲/۲	۴/۴	۲۵/۳	۴۱/۵
MW	۱۲۴۸/۳	۵۷۷/۱۲	۱۹/۸	۲۰۳۳/۲
INF	۱/۴۹۸	۱/۱۱۶۹	-۱/۳۶	۴/۴۸۹
DB	۹۰/۵۵	۵/۶۹	۶۹/۸۷	۹۸/۲۳
SUB	۱/۳۹ E+۱۲	۱/۹۱ E+۱۲	۸/۴۴ E+۱۰	۶/۴۰ E+۱۲

۲-۵ آزمون پایایی متغیرها

نتایج حاصل از آزمون ریشه واحد ADF برای کشورهای توسعه یافته منتخب جهان در جدول های زیر آورده شده است:

جدول ۸: نتایج آزمون ADF

متغیر	در سطح			با یکبار تفاضل گیری			با دو بار تفاضل گیری		
	آماره	prob	وضعیت	آماره	Prob	وضعیت	آماره	Prob	وضعیت
GINI	۲۱/۰۵	۰/۱۰	ناپایا	۶۱/۹۳	۰/۰۰	پایا	-	-	-
M	۲۱/۲۳	۰/۰۹	ناپایا	۴/۵۱	۰/۰۰	پایا	-	-	-

W				۴					
IN F	۴۷/۲۰	۰/۰۰	پایا	-	-	-	-	-	-
S U B	۲/۲۸	۰/۹۹	ناپایا	۲/۵۲ ۷	۰/۰۱	پایا	-	-	-
D B	۲۸/۰۷	۰/۰۱	پایا	-	-	-	-	-	-

منبع: یافته‌های تحقیق

طبق نتایج جدول‌های بالا، برای کشورهای توسعه‌یافته در آزمون ریشه واحد متغیرهای شاخص ضریب جینی، نرخ حداقل دستمزد و یارانه‌های دولتی در تفاضل مرتبه اول پویا شدند و متغیرهای تورم و شاخص کسب و کار در سطح پایا شده‌اند.

۳-۵ نتایج آزمون هم‌انباشتگی کشورهای توسعه‌یافته

جدول ۹: نتایج آزمون هم‌انباشتگی کشورهای توسعه‌یافته

نوع آزمون	t-statistic	Prob
ADF	-۱/۹۴۳۳۶۷	۰/۰۲

در جدول بالا، نتایج حاصل از آزمون هم‌انباشتگی پدرونی برای کشورهای توسعه‌یافته آورده شده است، آزمون پدرونی یک هم‌انباشتگی قوی و یک رابطه بلندمدت بین متغیرها را نشان می‌دهد.

۴-۵ آزمون F لیمر

برای تعیین وجود (یا عدم وجود) عرض از مبدأ جداگانه برای هر یک از کشورها از آماره F لیمر استفاده شد با توجه به نتایج از داده‌های پانل باید استفاده شود، برای انتخاب از میان رگرسیون با اثرات ثابت یا رگرسیون با اثرات تصادفی از آزمون هاسمن استفاده می‌شود.

جدول ۱۰: آزمون F لیمر

نتیجه آزمون	Prob	درجه آزادی	آماره F لیمر	فرضیه صفر
H_0 رد می‌شود	۰/۰۰۰۰	(۶,۸۶)	۲۷۲/۳۹	اثرات ثابت

مقطعی با آماره F				
ثابت اثرات مقطعی با آماره χ^2	۲۹۰/۶۰	۶	۰/۰۰۰۰	H_0 رد می شود

۵-۵ آزمون هاسمن

با توجه به نتیجه جدول، فرضیه‌ی صفر مبنی بر استفاده از روش اثرات تصادفی رد می شود و لذا روش اثرات ثابت، برای تخمین مدل کشورهای توسعه یافته تأیید می شود.

جدول ۱۱: آزمون هاسمن

نتیجه آزمون	احتمال	درجه آزادی	آماره χ^2	فرضیه H_0
H_0 رد می شود.	۰/۰۰۵۹	۴	۱۴/۴۷	مدل اثرات تصادفی

۵-۶ نتایج تخمین مدل به روش $EGLS$ برای کشورهای توسعه یافته (متغیر وابسته $GINI$)

نتایج تخمین مدل بر اساس الگوی سنجی داده‌های تابلویی و به روش اثرات تصادفی برای دوره زمانی ۲۰۲۰-۲۰۰۰ در جدول ۱۲ نشان داده شده است.

جدول ۱۲: نتایج حاصل از برآورد مدل برای کشورهای توسعه یافته (متغیر وابسته $GINI$)

متغیرهای توضیحی	مقدار ضریب	انحراف معیار	مقدار آماره t	Prob
C	۳۰/۳۰	۰/۱۷	۱۶۸/۸۵	۰/۰۰
@PCH(MW)	-۰/۷۰	۰/۲۶	-۲/۶۹	۰/۰۰
INF	۰/۴۴	۰/۱۰	۴/۱۲	۰/۰۰
D(DB)	-۰/۲۷	۰/۰۶	-۴/۳۵	۰/۰۰
SUB	-۸/۵۱E-۱۳	۶/۲۵E-۱۴	۱۳/۶۰	۰/۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق

نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که برای کشورهای توسعه‌یافته افزایش حداقل دستمزد تأثیر منفی بر ضریب جینی دارد، با افزایش حداقل دستمزد ضریب جینی کم‌تر و توزیع درآمد برابرتر خواهد بود و ضریب حداقل دستمزد خیلی بالاتر از ضریب حداقل دستمزد در مدل کشورهای در حال توسعه است و اثرگذاری این سیاست در توزیع درآمد خیلی زیاد است.

۶. نتیجه‌گیری

در این مطالعه از داده‌های ۱۴ کشور جهان در یک دوره زمانی ۲۰ ساله (۲۰۰۰-۲۰۲۰) برای برآورد مدل استفاده شده است. کشورهای انتخاب شده بر اساس درآمد سرانه به دو گروه تقسیم شده‌اند. این گروه‌بندی به صورتی است که هر گروه از کشورهای مورد مطالعه از لحاظ توسعه‌یافتگی و میزان درآمد سرانه حداکثر شباهت‌های ممکن را دارند. گروه اول شامل کشورهای توسعه‌یافته با درآمد سرانه بالا است که شامل کشورهای: آمریکا، فرانسه، ژاپن، سوئد، هلند، بلژیک، و کانادا و گروه دوم کشورهای در حال توسعه با درآمد سرانه پایین است که شامل کشورهای: پاکستان، ارمنستان، ایران، بلاروس، شیلی، مصر و گرجستان است. سپس نتایج حاصل از برآورد داده‌های هر گروه از کشورها با هم مورد مقایسه قرار می‌گیرد.

مدل اقتصادسنجی مورد استفاده یک مدل خطی است که در مدل کشورهای در حال توسعه، ضریب جینی به عنوان متغیر وابسته و متغیرهایی مانند حداقل دستمزد سالانه، تولید ناخالص داخلی، یارانه‌های دولت، شاخص توسعه انسانی، شاخص کسب و کار به عنوان متغیرهای مستقل به کار گرفته می‌شود. در مدل کشورهای توسعه‌یافته، ضریب جینی به عنوان متغیر وابسته و متغیرهایی هم‌چون حداقل دستمزد سالانه، شاخص تورم، شاخص کسب و کار و سوبسیدهای دولت به عنوان متغیرهای مستقل در نظر گرفته می‌شود. جهت بررسی پایایی متغیرها از دیکی فولر تعمیم یافته (ADF) استفاده شده است. به علاوه نتایج آزمون هم‌جمعی حاکی از وجود رابطه بلندمدت بین متغیر وابسته و متغیرهای مستقل است. نتایج حاصل از برآورد مدل نشان داد که ضریب حداقل دستمزد برای کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته با ضریب جینی رابطه منفی و معناداری دارد و باعث بهبود توزیع درآمد می‌شود. بنابراین سیاست حداقل دستمزد از راه‌کارهای موثر برای بهبود توزیع درآمد و

کاهش نابرابری است. شدت اثر گذاری سیاست حداقل دستمزد در کشورهای توسعه یافته با توجه به نتایج مدل بیش تر از شدت اثر گذاری این سیاست در کشورهای در حال توسعه است. ضریب شاخص کسب و کار دارای علامت منفی و معنی دار است. بنابراین بهبود این شاخص باعث بهبود توزیع درآمد می شود. همچنین کشورهای توسعه یافته مقدار این ضریب بیش تر از کشورهای در حال توسعه است، لذا اثر گذاری این شاخص روی توزیع درآمد در کشورهای توسعه یافته بیش تر است.

یارانه های دولتی نیز در روند کاهش نابرابری مؤثر است و هم در کشورهای در حال توسعه و هم توسعه یافته ضریب این متغیر رابطه منفی و معناداری با ضریب جینی دارد هر چه دولت یارانه های بیش تری اختصاص دهد ضریب جینی و نابرابری نیز کاهش می یابد.

References

- Atif, S, M. Srivastav and M. Sauybekova, (2012), *Globalization and income inequality: A panel data analysis of 68 countries*, Leibniz informationszentrum wirtschaft.
- Agreement number: 131, determining the minimum wage approved in 1970. (In Persian)
- Ahmadi, Gh., (2011), Analyzing and examining the relationship between productivity and the level of wages paid in the industrial sector of Iran's economy using the ARDL approach. Master's thesis. Department of Economic Sciences. Faculty of Administrative and Economic Sciences. Mashhad Ferdowsi University. (In Persian)
- Eghbali, A, Jerjerzade, A, Kiani, M., (2013). Investigating the effect of business cycles on income distribution in Iran., *Iran Economic Research*, 18(56), 187- 203. (In Persian)
- Arman, A and kafili, V, Ghorban Nezhad, M., (2014). Examining the two-way relationship between minimum wage and unemployment. *Iranian Applied Economic Studies Quarterly*, 3(12), 221- 236. (In Persian)
- Beiranvand, M., (2015). Interprovincial study of inflation and unemployment on income distribution in Iran. Master's thesis, Department of Economics, Faculty of Administrative Sciences and Economics, Ferdowsi University of Mashhad. (In Persian)
- D. Baiardi, C. Morana (2018), *Financial development and income distribution inequality in the euro area*. *Economic Modelling*, 70, 40-55.

- Dehmarde, N and Shokri, Z.,(2010), Effects of financial development on income distribution in Iran; *Quarterly journal of economic research and policies*. 18, 54, : 164 147.(In Persian).
- Dizaji, M and Ahangari gar gari, M.,(2015), the effect of financial development on income distribution in developed and developing countries. *Financial Economics and Development Quarterly*. No. 33, 104 75.(In Persian).
- Dehshiri, M and Pazhvian, j, Ghafari,F, Hossein ,Sh.,(2021). Analysis of the effect of fiscal policy (taxes on total income) on the income distribution of selected OECD countries*. *Financial Economics*, 16(58), 93- 108. (In Persian)
- Eisazade, S and Mohammadi, A.,(2013), Studying the relationship between minimum wage and poverty in Iran. *Quarterly Scientific Journal of Applied Economic Studies in Iran*. 2, 5, 151- 127.(In Persian)
- Howell,A., (2019), *Minimum wage impact on Non-Minority Workers wage distribution and inequality in urban china*. journal of Urban Economics,4-21.
- Jaberi Khosroshahi, N, Mohammadvand nahidi,M, Nourouzi, D.,(2012), the effect of financial development on income inequality in Iran. *Scientific research quarterly, economic growth and development researches*. 2, 6, 206- 173.(In Persian)
- Hasanvand, Z.,(2016), The effect of minimum wage on income inequality and poverty in Iran, Master's thesis, Department of Economic Sciences. Faculty of Social and Economic Sciences, Al-Zahra University.(In Persian)
- Jamal Shargh,S and Khosravinezhad, A, Gerainezhad, Gh,Mirzainezhad,M.,(2021). Investigating the effect of influencing factors on income distribution in urban areas of Iranian provinces: the quantile panel approach. *Scientific Quarterly of Applied Economic Theories*, 8(2), 207- 238.(In Persian)
- Krozer,A, J.C. Moreno Brid & J.C. Rubio Bada, (2015) *Inequality and minimum wage policy: not even talking, much less walking in Mexico*. *Investigation economics*, 293, 3-26.
- Lalkhazra, H and Jafarisamimi, A.,(2019). The asymmetric impact of exchange rate shocks on income distribution in Iran: NARDL approach, *Ektaz Mali*, 14(53), 45 64.(In Persian)
- Mirbagheri, N and Shokoohi fard, S.,(2017),Comparative study of the

- effects of financial development on income distribution and poverty in selected Islamic countries (panel data approach); *Scientific research quarterly, economic growth and development researches*. 7, 25, 108-93.(In Persian)
- Maboodi, R and Nazari, Z.,(2020),The relationship between financialization and income distribution and economic growth in Iran. *Economic Journal*, 21(82), 49 90.(In Persian)
- Siga,L, D.Neumark, W. Cunningham., (2006), *The effect of the minimum wage in Brazil on the distribution of family incomes:1996-2001*.*Journal of Development Economics*, 80,136-159.
- Salatin, P.,(2017), The effect of corruption on income distribution, panel data approach; *Quarterly scientific research journal of social welfare*. 17, 67, (2016): 65 37.(In Persian)
- Sotomayor,O.J (2020), *Can the minimum wage reduce poverty and inequality in the developing world? Evidence from Brazil*. *World Development*,138.
- Wong (2019),S,A, *Minimum wage impacts on wages and hour worked of low-income workers in Ecuador* *World development*, 116, 77-99.
- Yousefi haji abad, R.,(2015), Investigating the effects of financial market development on income distribution in Islamic countries. *Islamic Finance Research Quarterly*. 2, 4, 78- 89.(In Persian)
- Yusuf saari, M.A.H. (2016), Affan Abdul Rahman. "*Estimating the impact of Minimum wage on Poverty across ethnic groups in Malaysia*". *Economic Modelling*, 490-502.